

<https://doi.org/10.52387/1811-5470.2023.1.02>
CZU: 377.09(498)

INSERTIA SOCIOPROFESIONALĂ ÎN PARADIGMA ÎNVĂȚĂMÂNTULUI PROFESIONAL ȘI TEHNIC

Nicolae SILISTRARU,
doctor habilitat, profesor universitar,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
ORCID iD: 0000-0001-9469-4434

Andreea MARCOCI-DIMA,
doctorandă,
Universitatea Pedagogică de Stat „Ion Creangă” din Chișinău
ORCID iD: 0000-0002-6239-1647

Rezumat. *Educația profesională pregătește elevii pentru o anumită profesie și pentru integrarea social-utilă a acestora. În acest articol am scos în evidență conceptele cheie pe care se bazează învățământul profesional și tehnic din România: curriculum național, competențe, adaptabilitatea și inserția pe piața muncii, educație. În partea a doua a articolului am realizat o analiză privind inserția socio-profesională a elevilor de la specializarea tehnician în activități economice, din cadrul Colegiul „N.V. Karpen” Bacău.*

Cuvinte-cheie: *inserția socio-profesională, educație, competențe, absolvent, piața muncii.*

SOCIOPROFESSIONAL INSERTION INTO THE PARADIGM OF VOCATIONAL AND TECHNICAL EDUCATION

Abstract. *Vocational education prepares students for a particular profession and their useful social integration. In this article we have highlighted the key concepts on which the vocational and technical education in Romania is based: national curriculum, competence, adaptability and insertion on the labor market, education. In the second part of the article, we made an analysis regarding the socio-professional insertion of the students from the technical specialization in economic activities, within the College „N.V. Karpen” Bacau.*

Keywords: *socio-professional insertion, education, skills, graduate, labor market.*

Piața muncii este spațiul economic în care se întâlnesc, se confruntă și negociază în mod liber cererea de forță de muncă, reprezentată de angajatori și oferta, reprezentată de posesorii de forță de muncă-angajați. Forța de muncă este formată de toți oamenii care lucrează în cadrul unei societăți comerciale sau întreprindere. În funcție de nivelul de pregătire profesională, angajați pot desfășura activități calificate sau necalificate.

Angajații calificați au anumite abilități profesionale sau tehnice care sunt cerințe esențiale pentru a-și îndeplini sarcina în cadrul procesului de producție.

Angajații necalificați sunt oameni care nu trebuie să aibă abilități tehnice sau profesionale pentru a îndeplini cerințele unui loc de muncă, este cea mai

abundentă forță de muncă pe piață și din acest motiv, prețul sau salariul câștigat pe piața muncii este scăzut.

Educația este un proces socio-uman care asigură transmiterea informațiilor teoretice și practice realizate de omenire de-a lungul evoluției social-istorice viitoarelor generații, formându-le personalitatea și conștiința profesională necesară desfășurării de activități productive în plan social [1, p. 13].

Educația se manifestă sub trei forme: educația formală, educația nonformală și educația informală.

Educația formală este procesul pedagogic complex, programat, organizat, intenționat, conștient, îndrumat, care asigură predarea și învățarea cunoștințelor teoretice și practice într-un cadru activ și interactiv profesor-elev, în vederea dezvoltării personalității și *pregătirii profesionale* a elevilor.

Educația nonformală este educația care vine în completarea celei formale cu o abordare puternic individualizată pe nevoile și interesele elevilor, desfășurată însă în afara sistemului de învățământ.

Educația informală este procesul care se întinde pe toată durata vieții, prin care individul dobândește informații, îi formează priceperi și deprinderi, își structurează convingerile și atitudinile, se dezvoltă, prin intermediul experiențelor cotidiene.

Cele trei forme ale educației sunt în strânsă legătură și se interconstrâng cu educația permanentă.

În prezent, viziunea Curriculumului național este de a oferi situații de învățare care să permită elevilor să-și pună în valoare *"potențialul, în funcție de opțiuni, să le asigure integrarea în comunitate și manifestarea cetățeniei active, pentru a contribui la împlinirea nevoilor personale și ale societății"*. Acest lucru poate fi posibil dacă prin sistemul actual de educație fiecare elev ajunge să fie *"autonom în învățare, creativ și deschis spre învățarea de-a lungul întregii vieți pentru a fi capabil să facă față provocărilor societății globale în continuă schimbare, economiei cunoașterii și dezvoltării durabile"*. [2, p. 15]

Educația profesională pregătește elevii pentru o anumită profesie, pentru integrarea social-utilă a acestora. Pentru desemnarea ansamblului de acțiuni întreprinse în vederea pregătirii unei persoane pentru realizarea unor activități specializate care conduc la rezultate anticipate bine definite se folosește termenul de calificare. Rezultatul calificării este dobândirea competențelor necesare exercitării unei meserii sau a unei profesii.

Atât meseria cât și profesia se dobândesc în contextul educației profesionale prin niveluri diferite de școlarizare: preuniversitar pentru meserii și universitar pentru profesii.

Pentru realizarea unei finalități astfel înțelese *"esența educației profesionale constă în formarea unui orizont cultural și tehnologic cu privire la o anumită profesiune, concomitent cu dezvoltarea unor capacități, priceperi și deprinderi necesare exercitării ei"* [3, p. 230]

În Legea Educației din România, educația și formarea profesională a tinerilor are ca finalitate principală formarea competențelor, înțelese ca ansamblu multifuncțional și transferabil de cunoștințe, deprinderi/abilități și aptitudini, necesare pentru:

- a) „împlinirea și dezvoltarea personală, prin realizarea propriilor obiective în viață, conform intereselor și aspirațiilor fiecăruia și dorinței de a învăța pe tot parcursul vieții;
- b) integrarea socială și participarea cetățenească activă în societate;

- c) ocuparea unui loc de muncă și participarea la funcționarea și dezvoltarea unei economii durabile;
- d) formarea unei concepții de viață, bazate pe valorile umaniste și științifice, pe cultura națională și universală și pe stimularea dialogului intercultural;
- e) educarea în spiritul demnității, toleranței și respectării drepturilor și libertăților fundamentale ale omului;
- f) cultivarea sensibilității față de problematica umană, față de valorile moral-civice și a respectului pentru natură și mediul înconjurător natural, social și cultural". [4, p. 2]

Obiectivele educației profesionale sunt următoarele: [1, pp. 74-75]

- a. *Un obiectiv cognitiv*-presupune dobândirea de cunoștințe profesionale de specialitate pornită de la o educație politehnică și care să asigure o pregătire de specialitate de profil larg.
- b. *Un obiectiv psihomotoriu-practic* care presupune formarea unor abilități practice de specialitate de profil larg, în sistem de policalificare, care să asigure exercitarea unei profesii cu randament, dar și posibilitatea de adaptare la schimbările produse de știință sau tehnică.
- c. *Formarea și dezvoltarea capacităților și aptitudinilor profesionale.*
- d. *Formarea și dezvoltarea dragostei față de profesia aleasă*-omul este creatorul muncii și nu instrumentul ei, muncă pe care s-o facă din plăcere și nu din constrângere, aceasta este o condiție importantă a succesului său profesional.
- e. *Educarea spiritului de etică profesională*- acesta presupune o apreciere corectă a muncii depuse și a celorlalți.
- f. *Educația economico-profesională.*
- g. *Educația managerială*-presupune formarea capacității de a lucra cu oamenii și de a rezolva probleme în mod democratic, etic, economic și eficient.
- h. *Însușirea limbajului informațional* corespunzător folosirii instrumentelor noi în activitatea profesională.

Formarea orizontului cultural profesional privește ansamblul cunoștințelor necesare orientării persoanei în domeniul unei profesii. Strâns legat de cultura intelectuală, cultura profesională trebuie să asigure o bună stăpânire a profesiei în complexitatea ei, înțelegerea rolului și rostului social al acesteia, posibilitatea abordării constructive și creative a sarcinilor profesionale și a condițiilor organizaționale în care se exercită profesia.

Formarea capacităților practice necesare profesiei, profesionalizarea în sine, care presupune stăpânirea cunoștințelor teoretice de specialitate și

formarea priceperilor și deprinderilor de utilizare ale acestora. Obiectivele generale urmărite privesc formarea gândirii tehnice inclusiv prin aplicații specifice domeniului și specializării, specializarea și dezvoltarea aptitudinilor tehnice imperative exercitării profesiei, fără de care nu se poate conta pe performanță profesională.

În spiritul reformei învățământului din România și Republica Moldova, în prezent, educația profesională realizată în sistemul preuniversitar este însoțită și susținută de consiliere, informare și orientare profesională în sistem formal, pentru a ajuta persoana în: autocunoașterea evolutivă în raport cu profesia aleasă; aprofundarea cunoașterii profesiei în dimensiunile sale psiho-acționale; redefinirea percepției viitorului profesiei în cazul unor persoane care evoluează fortuit într-un anumit sistem ca urmare a inaccesibilității celui dorit din motive personale, sociale sau economice; reorientarea profesională în cazuri în care se constată incompatibilități esențiale între însușirile bine definite ale persoanei (temperamentale, aptitudinale, de interes, de aspirație) și caracteristicile profesiei propuse de sistemul în care evoluează.

Educația profesională în România și Republica Moldova se realizează prin intermediul învățământului profesional și tehnic (Î.P.T) unde obiectele de specialitate, sunt organizate sub forma modulelor, în ansamblul cărora sunt alocate ore de pregătire teoretică și ore pentru pregătirea practică indispensabile formării competențelor profesionale și competențelor cheie. Pregătirea practică poate fi efectuată prin laboratorul tehnologic, cât și prin orele de instruire practică în ateliere școlare sau în întreprinderi (agent economic), în ore alocate săptămânal și în stagii (săptămâni compacte) de pregătire practică. Acest mod de organizare a orelor asigură pregătirea pe rute de formare specializate.

Rezultatele învățării specifice domeniilor de competențe cheie vizate de calificarea respectivă sunt exprimate în termeni de cunoștințe, abilități și atitudini specifice și sunt introduse în unitățile de competențe tehnice generale și specializate, pentru fundamentarea domeniilor de competențe-cheie în contexte de formare profesională. Îmbinarea dintre disciplinele de cultură generală și modulele de specialitate asigură o acoperire adaptabilă a celor opt domenii de competențe cheie europene, plasând astfel curriculumul din Î.P.T. într-un context curricular general inovativ.

Dobândirea cunoștințelor și competențelor pe parcursul întregii vieții reprezintă o condiție fundamentală pentru dezvoltarea individuală și profesională, pentru creșterea capacității de ocupare și

adaptare, iar necesitatea de a moderniza sistemele de educație și formare profesională în vederea înlăturării barierelor dintre diversele contexte de învățare și a creșterii accesului și participării la învățare constituie premise fundamentale pentru societatea contemporană.

Ultimul an de liceu, ca prag al educației formale, reprezintă, pentru viitorii absolvenți, perioada de căutare a confirmării, cea în care se cristalizează opțiunile pentru carieră. Astfel, consilierea carierei apare ca acel ansamblu de structuri, servicii, profesori consilieri, psihologi, profesori diriginți aflați la dispoziția elevilor, în vederea susținerii unei inserții profesionale de succes a acestora și integrării lor optime în societate și muncă, facilitând totodată compatibilizarea tendințelor pieței muncii cu setul personal de resurse al fiecărui elev, precum și cu ofertele educaționale ale unităților de învățământ care îi școlarizează.

Absolventul însuși precum și unitatea de învățământ care l-a școlarizat sunt în egală măsură interesați de diminuarea impactului negativ al schimbărilor rapide de pe piața muncii, de o inserție reușită, cât mai apropiată de dorințele și așteptările acestora. Consilierea carierei și monitorizarea inserției reprezintă măsuri active care sporesc șansele de reușită ale absolvenților și în egală măsură pot întări poziția instituțională a școlii prin adaptarea sistematică a ofertei educaționale la cerințele de pe piața muncii. [5, p. 5]

Integrarea socio-profesională este procesul de adaptare a unei persoane în mediul profesional, la cerințele de muncă și comportament ale organizației în care lucrează, de adecvare a personalității sale la cea a grupului de muncă.

Insertia socio-profesională un proces de socializare profesională în diferite stadii de-a lungul cărora organizația orientează noii săi angajați în profesie: recrutarea noilor membri ai personalului, formarea lor într-o instituție universitară și atribuirea unui post la finalul programului de formare.

Insertia pe piața muncii a absolvenților de liceu reprezintă o prioritate pentru învățământul preuniversitar. Scopul liceelor și colegiilor este de a pregăti absolvenți care să își găsească locuri de muncă în specializările în care s-au format și care, prin competențele dobândite, să contribuie la dezvoltarea economico-socială a țării.

O condiție importantă pentru creșterea competitivității și atractivității învățământului preuniversitar românesc o reprezintă îmbunătățirea acestuia la evoluțiile și realitățile pieței forței de muncă. Îmbunătățirea gradului de inserție socio-profesională pe piața muncii a absolvenților de liceu este un

obiectiv la fel de important pentru toate cele trei părți implicate școală-absolvent-angajator. În acest sens, cunoașterea realităților pieței forței de muncă, a oportunităților ce se oferă, dar și a cerințelor pe care angajatorii le pun în fața tinerilor candidați la angajare, sunt elemente de bază ale unei inserții socioprofesionale de succes.

În România, în anul 2013, a fost publicată *metodologia pentru monitorizarea inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic la 6 luni, respectiv la 12 luni de la absolvire*. Obiectivul acesteia este de a ajuta la determinarea gradului de inserție socioprofesională a absolvenților de învățământ profesional și tehnic, dar și a caracteristicilor procesului de adaptare de la școală la muncă. [6]

Beneficiarii direcți ai rezultatelor monitorizării inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic sunt:

1. „Ministerul Educației Naționale, interesat în măsurarea unor indicatori de rezultat relevanți pentru evaluarea finalităților sistemului de învățământ în scopul îmbunătățirii strategiilor și politicilor din educație și formare profesională;
2. *inspectoratele școlare și unitățile școlare*, care pot utiliza rezultatele monitorizării în scopul adaptării planurilor de școlarizare și îmbunătățirii calității ofertei educaționale;
3. *centrele județene de resurse și asistență educațională (CJRAE)*, care pot utiliza rezultatele monitorizării inserției socioprofesionale în activitățile de consiliere și orientare profesională a elevilor în sprijinul unei decizii informate privind alegerea viitoarei cariere profesionale și a traseului de educație și formare profesională;
4. *structurile de parteneriat social pentru învățământ* (comitetele locale de dezvoltare a parteneriatului social în formarea profesională și consorțiile regionale), care pot utiliza rezultatele monitorizării în activitatea lor de planificare strategică a ofertei de educație și formare profesională la nivel regional și județean;
5. *autoritățile locale, județene și regionale*, care pot utiliza rezultatele monitorizării în dezvoltarea și implementarea politicilor publice bazate pe evidențe ce vizează educația și formarea profesională (pentru fundamentarea alocării și utilizării eficiente a resurselor alocate acestui sector).

Beneficiarii finali ai rezultatelor monitorizării inserției socioprofesionale a absolvenților de învățământ profesional și tehnic sunt elevii și părinții acestora, care vor putea extrage informații relevante privind șansele de inserție socioprofesională la finalizarea studiilor, în sprijinul deciziilor privind

alegerea viitoarei cariere profesionale și a traseului de educație și formare profesională.” [6]

În continuare, vom analiza integrarea socioprofesională pe piața muncii, a absolvenților de clasa a XII-a, profil servicii, specializarea tehnician în activități economice (TAE), de la Colegiul ” N.V. Karpen”, pentru perioada de timp 2013-2022. Datele au fost extrase din Planul de Acțiune a Școlii (PAS), pentru intervalul de timp analizat.

Scopul general al colegiului este: *creșterea calității procesului educațional, prin pregătirea intelectuală și formarea comportamentului moral-civic a noilor generații, în conformitate cu valorile și aspirațiile societății actuale*. Pentru a-și putea îndeplini misiunea, acesta are următoarele obiective: [7, p. 5]

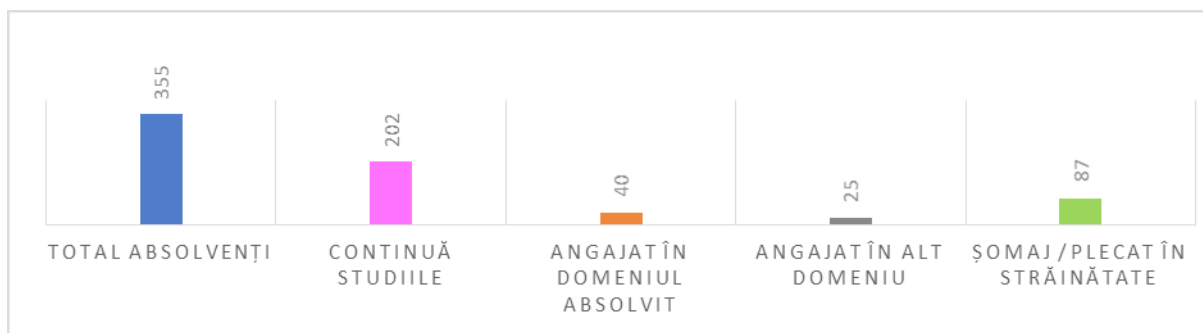
- *a dezvolta capacitatea de percepție și înțelegere a fenomenelor sociale în dinamica lor;*
- *a asigura dezvoltarea unei personalități complexe prin formarea deprinderii de abordare inter-, pluri-, transdisciplinară a faptelor și fenomenelor istorice, economice, sociologice, psihologice;*
- *a forma specialiști de nivel european în domeniile de pregătire, capabili să ofere soluții durabile, în domeniul profesional și tehnic;*
- *a organiza un cadru educațional competent, în permanentă îmbunătățire, cu accent pe formarea tehnico-profesională;*
- *a dezvolta competențele-cheie, abilitățile practice, tehnicile de tip learning-by-doing (a învăța prin punere în practică), lucrul în echipă și trășăturile afective optime pentru asigurarea egalității șanselor și pentru o integrare socioprofesională eficientă;*
- *a ameliora continuu gradul de satisfacție a elevilor, părinților și a resursei umane proprii, proces care să optimizeze obținerea de rezultate pozitive în economia societății;*
- *a dezvolta o cultură organizațională de tip network (rețea), care să promoveze valori esențiale împărtășite de profesori, elevi, părinți și de parteneri sociali și economici din comunitatea locală, în vederea centrării educației pe elev, asigurării unui cumul eficient de competențe, util pentru integrarea într-o societate în schimbare.*

Putem observa că prioritatea colegiului în actul educațional este formarea competențelor cheie și de specialitate prin tehnicile de tip learning-by-doing și lucru în echipă pentru o integrare socioprofesională eficientă.

În tabelul 1, sunt centralizate datele privind inserția socioprofesională a absolvenților Colegiului „N.V.Karpen” Bacău, specializarea *Tehnician în activități economice*, perioada 2013- 2022.

Tabelul 1. Centralizare date privind inserția socioprofesională, perioada 2013-2022

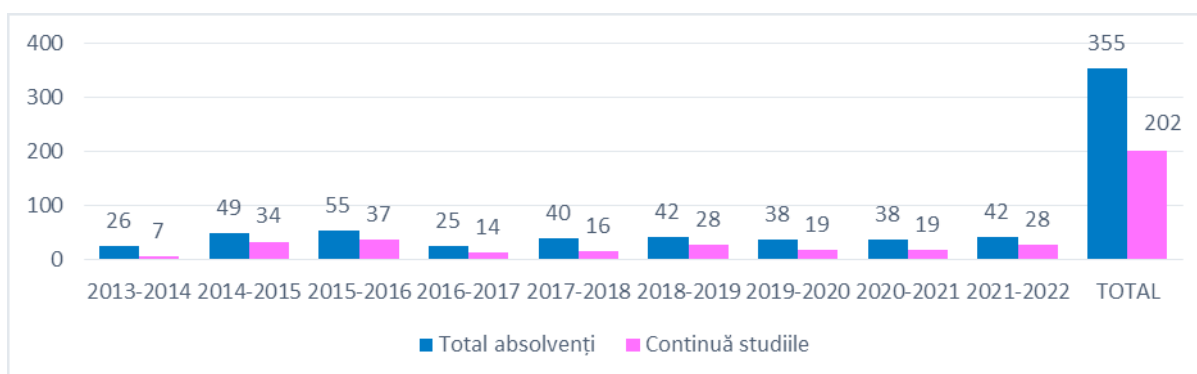
Anul	Total absolvenți	Continuă studiile	Angajat în domeniul absolvit	Angajat în alt domeniu	Șomaj/Plecat în străinătate
2021-2022	42	28	3	3	8
2020-2021	38	19	6	3	10
2019-2020	38	19	6	3	10
2018-2019	42	28	3	3	8
2017-2018	40	16	7	1	16
2016-2017	25	14	5	0	6
2015-2016	55	37	1	4	15
2014-2015	49	34	5	1	11
2013-2014	26	7	4	7	3
TOTAL	355	202 59,9%	40 11,27%	25 7,04%	87 24,51%

Figura 1. Evoluția gradului de inserție socioprofesională a absolvenților la specialitatea TAE

Graficul (figura 1) arată că pentru perioada analizată 2013-2022, din totalul de 355 de absolvenți de liceu specializarea TAE, 60% dintre ei au ales să-și continue studiile în mediul universitar sau postliceal. Doar 11,27% s-au angajat în domeniul în care au absolvit, 7,04% s-au angajat în alt domeniu și 24,51% au plecat în străinătate sau au depus actele pentru șomaj la finalizarea studiilor.

În figura 2, observăm că numărul elevilor de la specializarea tehnician în activități economice care au ales să-și continue studiile a înregistrat fluctuații. Privind în ansamblu situația, observăm că pentru fiecare generație în parte ponderea acestora este de aproximativ 60% din numărul total de absolvenți, cu excepția anului 2013-2014 când doar 27% din elevi au ales să-și continue studiile.

Figura 2. Evoluția elevilor care continuă studiile

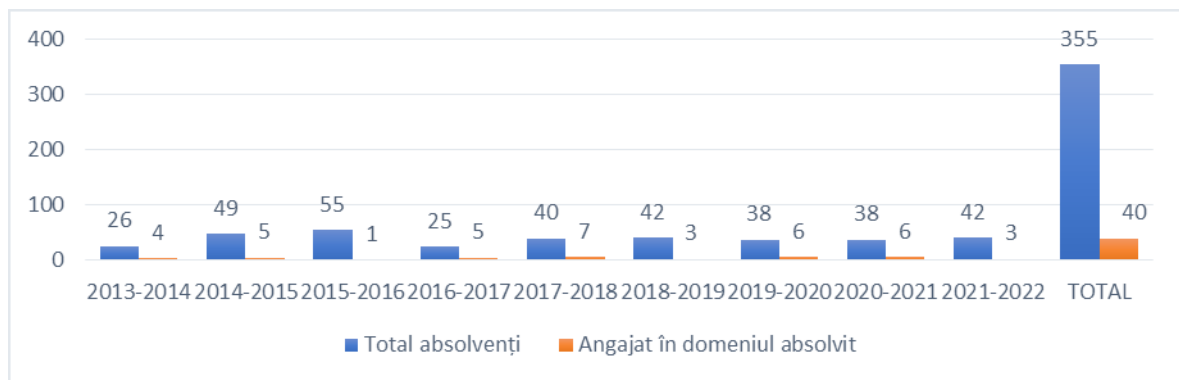

Figura 3. Evoluția elevilor care s-au angajat în domeniul absolvit-TAE

Elevii care s-au angajat în domeniul absolvit înregistrează valori destul de mici pentru fiecare generație. Un grad redus de angajare se observă pentru anii școlari 2015-2016 (1,82%), 2018-2019 (7,14%), 2021-2022 (7,14%). Un trend crescător este înregistrat în perioada 2013-2014 (15,38%), 2014-2015 (10,20%), 2016-2017 (20%), 2017-2018 (17,50%) și pentru perioada 2019-2021 procentul celor care se angajează în domeniul absolvit este constant 15,79%. (figura 3)

Gradul de inserție a absolvenților care s-au angajat în alt domeniu decât cel terminat a înregistrat un nivel mare în anul școlar 2013-2014 (26,92%),

urmat de o scădere spectaculoasă în 2014-2015 (2,04%) și o stabilizare la un procent de 7,50% pentru perioada 2018-2022. Pentru anul școlar 2016-2017 putem observa că nici un absolvent nu s-a angajat în alt domeniu (figura 4).

Procentul elevilor care pleacă în străinătate are o valoare ridicată, media fiind de 25% din totalul absolvenților. Pentru anul școlar 2013-2014, înregistrăm cel mai scăzut nivel 11,54%, în următoarea perioadă procentul este în creștere până în anul școlar 2017-2018 (40%). În următoarea perioadă 2018-2021 procentul este în scădere, pentru generația 2021-2022 procentul fiind de 19,05%.

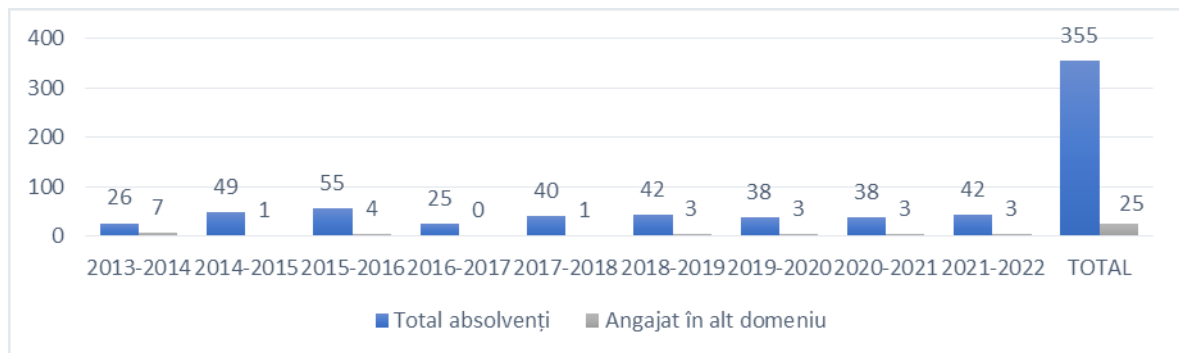

Figura 4.-Evoluția elevilor care s-au angajat în alt domeniu

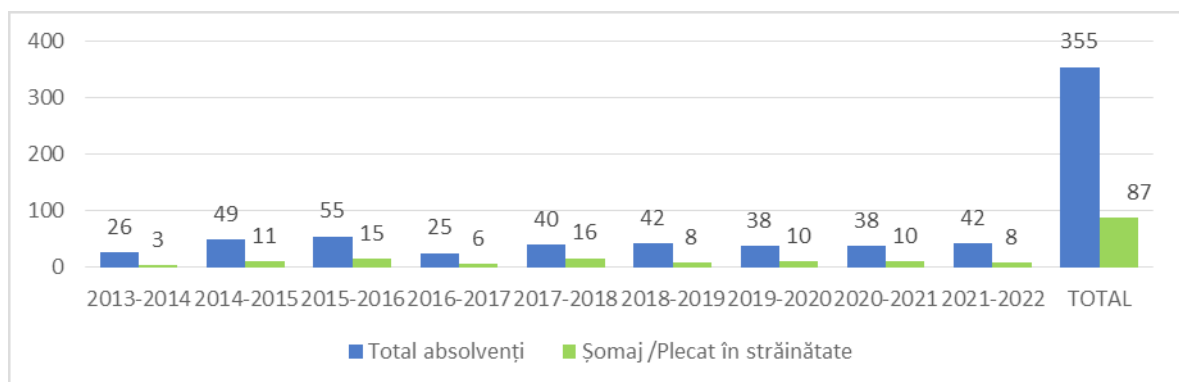

Figura 5. Evoluția elevilor care au plecat în străinătate/șomaj

La nivelul colegiului sunt derulate, în permanență acțiuni privind oferirea de *sprijin, consiliere și orientare profesională a elevilor*; printre acestea putem enumera: [7, pp. 30-31]

- programele educative, cele de consiliere și orientare școlară și profesională, 92% din elevii colegiului au primit sprijin pentru căutarea, înțelegerea și asimilarea de informații conform nevoilor lor;
- monitorizarea periodică a conținutului documentației pentru orele de consiliere și orientare, cât și a activităților educative derulate în aceste ore prin asistențe realizate de consilierul cu programe și proiecte educative și șeful Comisiei diriginților;
- inițierea, organizarea și desfășurarea activităților educative extracurriculare ce vin în completarea activităților desfășurate în cadrul ariei curriculare „*Consiliere și orientare*”, conforme cu *Planul Managerial Educativ din fiecare an școlar*;
- derularea programului de consiliere și orientare școlară și profesională în parteneriat cu următoarele instituții: Universitatea A.I. Cuza Iași, Universitatea Vasile Alecsandri Bacău, Universitatea G. Bacovia Bacău, școala postliceală F.E.G., Oficiul de informare-recrutare Bacău pentru instituțiile de învățământ MAPN, distribuirea de pliante informative privind oferta instituțiilor școlare ofertante;
- desfășurarea activităților manageriale în vederea *facilitării tranziției de la școală pe piața muncii desfășurate conform obiectivelor stabilite* în Planul de Acțiune al Școlii: realizarea unor studii de informare cu privire la integrarea elevilor absolvenți (de clasa a X-a și clasa a XII-a) în câmpul muncii sau în următoarele niveluri de școlarizare (nivelul școlar obligatoriu, postobligatoriu și nivelul școlar terțiar);
- desfășurarea unui program de informare și consultare a elevilor în vederea elaborării și implementării CDȘ-urilor;
- *elaborarea de convenții de colaborare și protocoale între școală și agenții economici în vederea elaborării în parteneriat a CDL-urilor și derulării instruirii practice a elevilor în condiții similare cu cele de pe piața muncii*;
- derularea unui program de stabilire a gradului de inserție socioprofesională a absolvenților de liceu și profesională în domeniul specializării

sau calificării dobândite, colectarea, centralizarea și interpretarea datelor privind inserția;

- aplicarea de chestionare agenților economici parteneri cu privire la eficiența aplicării CDL-ului și a parcurgerii stagiilor de practică.

Prin intermediul parteneriatelor dintre școală și agenți economici, colegiul urmărește pregătirea elevilor pentru: căutarea activă a unui loc de muncă, adaptabilitate la locul de muncă, inserția pe piața muncii cât și formarea și dezvoltarea profesională a acestora.

Am început acest articol trecând în revistă faptul că pentru o bună inserție pe piața muncii, tânărul absolvent de liceu are nevoie de o pregătire temeinică din punct de vedere social și profesional. Pregătirea tânărului absolvent pentru integrarea în societate și pe piața muncii este un proces susținut de către familie și sistemul educațional de care beneficiază. Familia oferă tânărului licean suportul emoțional necesar pentru a face față provocărilor din viața de zi cu zi. Școala îl formează pe individ pentru provocările oferite de viața socială și profesională, prin competențele cheie și cele de specialitate pe care curriculum național le promovează. Aceste competențe sunt implementate în procesul educațional prin intermediul activităților de predare-învățare-evaluare, manifestate sub toate cele trei forme ale educației: educația formală, non-formală și informală.

Un alt element care favorizează o mai bună tranziție de la școală pe piața muncii este *consilierea și orientarea profesională a elevilor* prin programele educative adaptate pentru căutarea, înțelegerea și asimilarea de informații conform nevoilor lor.

Stagiile de instruire practică desfășurate la agenții economici constituie o bună modalitate de a observa, învăța, experimenta, interacționa cu o nouă colectivitate, în afara școlii și familiei, contribuind la adaptarea pentru viața de după școală.

Analiza realizată (*tabelul 1*) arată faptul că 59% din elevii absolvenți aleg să continue studiile în mediul universitar sau postliceal, situație favorabilă pentru că arată preocuparea elevilor pentru îmbunătățirea competențelor dobândite pe parcursul celor 4 ani de liceu. Un procent destul de mare de 24% aleg să plece în străinătate sau să beneficieze de șomaj, această situație se datorează contextului social-economic național și 11% se angajează în domeniul de studiu finalizat imediat după terminarea liceului.

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE

1. BONTAȘ, I. *Pedagogie*, Ediția a IV-a. București: Editura All, 1998.
2. CARCEA, M. I. *Introducere în pedagogie - Manual pentru educație tehnică și profesională*. Iași: Editura GH. ASACHI, 2001.
3. CAZACU, E., BERECZKI, I., FILIMON, A., BUJOR, G., MORARU, M., PARASCHIV, A. *Planul de Acțiune al Colegiului „N.V. KARPEN” Bacău 2020-2026*. Bacău, 2021.
4. Inspectoratul Școlar Județean Ilfov, „Monitorizarea inserției absolvenților de învățământ profesional și tehnic pe piața muncii,” 2013. [Interactiv]. Available: <https://isjilfov.ro/elevi/resurse-educative-nale-deschise/proiecte/2355-monitorizarea-inserției-absolvenților-de-învățământ-profesional-si-tehnic-pe-piața-muncii?highlight=WjNaGlkll0=>. [Accesat 27 Februarie 2023].
5. Ministerul Educației, „<https://www.edu.ro/>,” [Interactiv]. Available: https://www.edu.ro/sites/default/files/legea-educatiei_actualizata%20august%202018.pdf [Accesat 7 noiembrie 2021].
6. Ministerul Educației Naționale, „Portal Legislativ,” 15 mai 2013. [Interactiv]. Available: <https://legislatie.just.ro/Public/DetaliiDocument/148081> [Accesat 3 octombrie 2022].
7. NICOLA, I. *Pedagogie*, Ediția a II-a. București: Editura Didactică și Pedagogică, 1994.
8. PALADE, E., FARTUȘNIC, C., TEȘILEANU, A., HORGA, I., PREOTEASA, L., MOȘOIU, O., IRIMIA, T.O. *Repere pentru proiectarea, actualizarea și evaluarea Curriculumului Național în România*. București, 2020.